ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lietas arhīva Nr. AA43-0259-22/17
ECLI:LV:ADAT:2022:0112.A420218820.16.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 12.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Ilze Amona, tiesneši Kaspars Berķis un Valda Zommere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesību pārtraukšanu /pers. E/, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 10.augusta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Balvu novada bāriņtiesā (turpmāk – bāriņtiesa) 2019.gada 28.novembrī saņemts pieteicēja /pers. A/ iesniegums, kurā cita starpā lūgts pārtraukt /pers. E/ viņu kopīgo bērnu /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesības, jo /pers. E/ pret bērniem izturas fiziski un seksuāli vardarbīgi, lieto alkoholu, nepilnvērtīgi nodrošina bērnu aprūpi un uzraudzību.

[2] Ar bāriņtiesas 2020.gada 10.jūnija lēmumu Nr.1-6/73 atteikts /pers. E/ pārtraukt /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesības. Šajā lēmumā secināts turpmāk minētais.

[2.1] /pers. E/ pilda Civillikuma 177.pantā noteikto, nodrošina visas bērnu pamatvajadzības, piedalās veselības aprūpes nodrošināšanā un izglītošanā, to apliecina ģimenes ārsta un skolas sniegtā informācija. Bāriņtiesa ieguva informāciju no pašvaldību un valsts institūcijām, pārbaudīja bērnu dzīves apstākļus, notika sarunas ar bērniem, ģimenes asistentu, kaimiņiem. Bāriņtiesa Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas pārkāpumus nekonstatēja. Sociālā dienesta atzinums un psihologa sniegtā informācija par /pers. E/ konsultēšanas procesu apliecina, ka bērni nav cietuši no mātes vardarbības. Bērnu un mātes starpā pastāv ciesā emocionālā saikne.

[2.2] Nav konstatēti apstākļi, lai lemtu par aizgādības tiesību pārtraukšanu bērnu mātei, runa ir par mātes prasmēm un spējām audzināt un disciplinēt bērnus, kas ir tiešs vecāka pienākums bērna aprūpes ietvaros. /pers. E/ nav apdraudējusi bērnu dzīvību un veselību, bet ir trūkušas prasmes bērnu ikdienas audzināšanas un disciplinēšanas jautājumos, ir grūtības tikt galā ar ikdienas darbiem, tāpēc ģimenei ir sniegts asistenta atbalsts un psihologa pakalpojumi. Ir nepieciešams turpināt sadarboties ar Sociālā dienesta speciālistiem un saņemt psihologa konsultācijas, lai varētu vērtēt /pers. E/ ģimenes pozitīvās attīstības dinamiku.

[2.3] Vērā ņemami ir arī bērnu viedokļi. Bērni norādīja, ka ar māti ir labas attiecības, māte par viņiem rūpējas, māte bērnus nav ietekmējusi fiziski.

[3] /pers. A/ vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesību pārtraukšanu /pers. E/. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Bērni ir cietuši no /pers. E/ vardarbīgas rīcības. Valsts policijas Latgales reģionālās pārvaldes Balvu iecirknis 2020.gada 29.maijā sniedza informāciju, ka 2020.gada 24.aprīlī /pers. E/ ģimenē noticis konflikts ar /pers. F/. Tas apliecina, ka ģimenē notiek konflikti, no kā cieš bērni.

[3.2] No bērnu audzinātājas sniegtās informācijas izriet, ka /pers. E/ neuzņemas rūpes par bērnu izglītošanu un audzināšanu.

[3.3] No psihologa sniegtās informācijas secināms, ka māte paceļ balsi, lai bērnus nomierinātu un disciplinēšanas nolūkos pasaka arī kādu bargāku vārdu. Arī kaimiņienes norāda, ka /pers. E/ paceļ balsi uz bērniem. Bāriņtiesa nav pievērsusi uzmanību tam, ka māte emocionāli ietekmē bērnus. Kad bērni strīdas, mātei ir pasprukuši lamu vārdi. /pers. E/ bāriņtiesas sēdē atzina, ka ir iesitusi bērniem ar plaukstu pa dibenu, kad viņi bija 5–6 gadus veci.

[3.4] /pers. E/ lieto alkoholiskos dzērienus, viņa to dara ne tikai svētkos. 2020.gada 17.februārī, kad bāriņtiesa pārbaudīja /pers. E/ dzīves apstākļus, mājoklis bija nekārtīgs. /pers. C/ nav labu attiecību ar māti, viņa dzīvo nelabvēlīgos apstākļos un savus noslēpumus uztic vecmammai. Māte bērnus baro divas reizes dienā. /pers. D/ spēlē kārtis un var arī iesaistīties azartspēlēs, ja māte tam nesekos līdzi.

[3.5] Par fizisku vardarbību pret bērniem ir ne tikai pamats mātei atņemt aizgādības tiesības, bet ir pamats arī saukt viņu pie krimināltatbildības.

[4] Paskaidrojumā tiesai bāriņtiesa pieteikumu neatzīst un papildus tās lēmumā secinātajam norāda, ka bērniem tiek nodrošinātas psihologa konsultācijas. Psihologs ilgstoši strādā ar bērniem, lai mazinātu tās emocionālās traumas, kas bērniem radās /pers. E/ kopdzīves laikā ar pieteicēju. Pieteicējs šobrīd ir apsūdzēts par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu pret saviem bērniem. Pieteikumā nav norādīti objektīvi un pamatoti iebildumi pret bāriņtiesas secināto, ir tikai izteikti minējumi, pieteicēja norādītie fakti nav pierādīti. Bāriņtiesa pieņēma pamatotu, faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem un bērnu interesēm atbilstošu lēmumu.

[5] /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ sevišķā aizbildne /pers. G/ paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta pirmajā daļā noteikti gadījumi, kādos bērnu var šķirt no ģimenes. No lietas materiāliem izriet, ka /pers. E/ ģimenē nepastāv bērnu attīstībai nelabvēlīgi apstākļi un bērnu šķiršana no mātes nav pieļaujama. Bērnu māte pilnvērtīgi īsteno aizgādības tiesības. Bērnu un mātes starpā pastāv cieša emocionāla saikne. Psiholoģe /pers. H/ nav konstatējusi mātes vardarbību pret bērniem. Pieteikums ir balstīts uz emocijām, tā mērķis ir atriebties /pers. E/ un sodīt viņu.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 10.augusta spriedumu pieteikums noraidīts un pieteicējam uzlikts pienākums samaksāt valsts nodevu 30 *euro*. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[6.1] Tiesa secināja, ka Civillikuma 177.pants un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa paredz vecāku pienākumu rūpēties par saviem bērniem, nodrošinot ar ēdienu, apģērbu, mājokli, veselības aprūpi un pilnvērtīgu fizioloģisku un emocionālu attīstību, un aizsargājot pret emocionālu un fizisku vardarbību. Minētais vecāku pienākums neizbeidzas pat gadījumā, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu vai abiem vecākiem. Tiesa arī citēja Civillikuma 203.panta pirmās daļas 2. un 3.punktā un Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 2. un 3.punktā noteikto.

[6.2] Lietā ir strīds, vai bāriņtiesa pamatoti atteica pārtraukt /pers. E/ /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesības. Tiesai jāpārbauda, vai bāriņtiesa pamatoti nekonstatēja apstākļus aizgādības tiesību pārtraukšanai un pienācīgi izvērtēja visus lietā būtiskos apstākļus.

[6.3] Tiesa konstatēja, ka saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 22.panta piektajā daļā noteikto pirms lietas izskatīšanas bāriņtiesas sēdē 2020.gada 16.jūnijā, bāriņtiesa pieprasīja informāciju no valsts un pašvaldību iestādēm. Tiesa atsaucās uz Balvu novada pašvaldības policijas 2019.gada 18.decembrī sniegto informāciju, Valsts policijas 2019.gada 27.decembrī sniegto informāciju, ģimenes ārstes /pers. I/ 2019.gada 18.decembrī sniegto informāciju, Balvu novada pašvaldības Stacijas pamatskolas Vīksnas filiāles 2020.gada 6.janvārī sniegto informāciju, bāriņtiesā 2020.gada 17.janvārī saņemto Sociālā dienesta atzinumu par /pers. E/ ģimeni, Sociālā dienesta psiholoģes /pers. H/ 2020.gada 8.jūnijā sniegto informāciju, 2020.gada 17.februārī notikušajām bāriņtiesas sarunām ar /pers. E/ kaimiņiem /pers. J/ un /pers. K/, /pers. K/ liecību tiesā, bāriņtiesas 2020.gada 10.janvāra, 17.februāra, 26. un 28.maija pārbaudēs konstatēto.

[6.4] Izvērtējusi bāriņtiesas iegūto informāciju, tiesa secināja, ka /pers. E/ bērnu aprūpē pārkāpumi netika konstatēti. Bērnu pamatvajadzības ir pilnībā nodrošinātas, nav konstatēts, ka bērni būtu emocionāli un fiziski cietuši. Bāriņtiesa pamatoti nekonstatēja apstākļus, kas būtu par pamatu bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanai /pers. E/.

[6.5] Tiesu praksē atzīts, ka aizgādības tiesību pārtraukšana ir pieļaujama tikai īpašos, ļoti nopietnos gadījumos. Tas ir galējais līdzeklis, ja nav iespējams novērst bērna attīstībai nelabvēlīgus apstākļus, viņam paliekot vecāku aizgādībā, un tikai īpašos gadījumos un pastāvot objektīvam iemeslam, vecākiem aizgādības tiesības ir pārtraucamas *(Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2012.gada 12.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-870/2012 9.punkts, 2013.gada 20.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA -359/2013 8.punkts)*.

Tiesa atsaucās uz Apvienoto Nāciju Organizācijās Ģenerālās asamblejas pieņemtās Bērnu tiesību deklarācijas 6.pantā noteikto, kā arī Bērnu tiesību aizsardzības konvencijā nostiprināto principu, ka parastos apstākļos bērniem vislabāk klājas kopā ar saviem vecākiem, ja tas nav pretrunā ar bērna vislabākajam interesēm, šīs konvencijas preambulā norādīto par ģimeni kā sabiedrības pamatšūniņu, kā arī 9.pantā nostiprināto bērna tiesību aizsardzības principu, saskaņā ar ko bērnus nevajadzētu šķirt no vecākiem, ja vien tas nav nepieciešams viņu vislabāko interešu nodrošināšanai.

Tiesa atsaucās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē atzīto, ka Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.pants ietver sevī valsts pienākumu veikt darbības, kas veicinātu ģimenes apvienošanu. Attiecīgā panta būtiskais elements ir aizsargāt indivīdu no varas iestāžu nepamatotas iejaukšanās indivīda privātā un ģimenes dzīvē. Valstīm ir pienākums veikt pasākumus, kuru mērķis ir ģimenes atkalapvienošanās.

Tiesa arī norādīja uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 4.panta 3.punktā noteikto, ka bērna tiesības tiek aizsargātas, lai saglabātu bērna orientāciju uz ģimeni kā sabiedrības organizācijas pamatvērtību un vienu no sabiedrības un indivīda galvenajām vērtībām. Bērna tiesības uzaugt ģimenē ir bērna pamattiesības, kas var tikt ierobežotas vienīgi likumā paredzētajos gadījumos un tikai tad, ja situāciju nav iespējams noregulēt saudzīgākiem līdzekļiem.

Tiesa secināja, ka pieteicēja argumenti nav vērsti uz bērnu tiesību augt ģimenē aizsardzību, tie izteikti ar mērķi atriebties bērnu mātei /pers. E/. To, ka pieteicējs vēlas atriebties bērnu mātei, viņš apstiprināja arī tiesas sēdē. Tas tiesas ieskatā nav pieļaujams.

[6.6] Novērtējot bāriņtiesas konstatētos apstākļus, tiesa nekonstatēja Civillikuma 203.panta pirmajā un trešajā daļā, kā arī Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmajā daļā norādītos priekšnoteikumus aizgādības tiesību pārtraukšanai /pers. E/. Izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar /pers. E/ paskaidrojumiem, tiesa secināja, ka /pers. E/ ir augsta motivācija rūpēties par bērniem. /pers. E/ apzinās iepriekš pieļautās kļūdas un viņas īstenotās darbības liecina par augstu motivāciju turpmāk tādas

nepieļaut. Lietas materiāli liecina par /pers. E/ spēju nodrošināt bērnu materiālās, fiziskās un emocionālās vajadzības, aizgādības tiesību saglabāšana atbilst bērnu labākajām interesēm.

Tiesa konstatēja, ka starp pieteicēju un bērnu māti pastāv neatrisināta konfliktsituācija sakarā ar kriminālprocesu pret pieteicēju, aizvainojums vienam pret otru, kas traucē adekvātu komunikāciju, tai skaitā jautājumos, kas skar bērnus, taču tas nav pamats ierobežot /pers. E/ aizgādības tiesības.

[6.7] Procesuālās ekonomijas nolūkos tiesa uzskatīja, ka nav nepieciešams analizēt visus pieteicēja argumentus, jo tie nevar ietekmēt pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[7.1] Liecinieces /pers. L/ 2018.gada 18.decembrī norādītais, ka /pers. C/, ciemojās pie viņas, būdama slima, un māte tikai pēc liecinieces aicinājuma uzsāka /pers. C/ ārstēšanu, kā arī atgadījums, kad /pers. D/ ar dakšu iedūra acī /pers. C/, norāda, ka /pers. E/ nepilnvērtīgi aprūpē un uzrauga bērnus. Lai gan /pers. E/ norāda, ka gadījums, kad brālis /pers. C/ iedūra acī, bija nelaimes gadījums un /pers. C/ pati uzkrita dakšai, tas nenotiktu, ja māte rūpīgāk uzraudzītu bērnus.

[7.2] /pers. E/ dzīvokļa fotogrāfijās redzams, ka istabas grīdas ir nekrāsotas un nemazgātas. Ieejā uz bērnu istabu redzams, ka sienā, kur agrāk bija durvis uz otru istabu, ir atstāts ķieģelis, kurš jebkurā brīdī var uzkrist bērniem. Bāriņtiesa tam nepievērsa uzmanību.

[7.3] /pers. K/ tiesas sēdē norādīja, ka ne vienmēr /pers. E/ pietiekami pieskata savus bērnus un ir redzējusi, ka /pers. E/ lieto alkoholu. No /pers. K/ vēstules pieteicējam konstatējams, ka /pers. E/ divas reizes mēnesī lieto alkoholu. /pers. E/ 2020.gada vasarā, saņemot naudu par ogu nodošanu, lielāko daļu naudas iztērēja alus iegādei. /pers. E/ alkohola reibumā ir braukusi uz mežu ogot.

Minētais apstiprina, ka /pers. E/ lieto alkoholu. Pati /pers. E/ 2021.gada 10.jūnija bāriņtiesas sēdē nenoliedza, ka lieto alkoholu un fiziski iespaido bērnus. Alkohola lietošana, fiziska ietekmēšana un bērnu lamāšana paceltā tonī neatbilst bērnu labākajām interesēm.

[7.4] Nav pamata uzlikt pieteicējam pienākumu samaksāt valsts nodevu, jo pieteicējs ar tiesneša lēmumu tika atbrīvots no valsts nodevas samaksas. Turklāt pieteicējam nav naudas līdzekļu, lai valsts nodevu samaksātu. Pieteicējs ir atbrīvojams no pienākuma samaksāt valsts nodevu.

[8] Paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību bāriņtiesa norāda turpmāk minēto.

[8.1] /pers. E/ nav bijusi vardarbīga pret bērniem, viņa bērnu audzināšanā izmantoja neatbilstošas disciplinēšanas metodes. Ņemot vērā minēto, /pers. E/ ilgstoši tiek sniegta psiholoģiskā palīdzība nepieciešamo prasmju pilnveidošanai bērnu audzināšanas un disciplinēšanas jautājumos, ko /pers. E/ arī cenšas izmantot ikdienas audzināšanā, lai nepakļautu bērnus psihoemocionālām ciešanām un neatkārtotu pieļautās kļūdas.

[8.2] Bāriņtiesai nav informācijas par /pers. L/ 2018.gada 18.decembrī sniegto informāciju. Ja /pers. L/ redzēja /pers. E/ pārkāpumus /pers. C/ aprūpē, viņai bija pienākums nekavējoties par to ziņot bērnu tiesības sargājošajām institūcijām, lai tās varētu vērtēt, vai tika pārkāptas bērna intereses.

[8.3] Dzīves apstākļu pārbaudēs netika konstatēti bērnu tiesību pārkāpumi. Bāriņtiesa secināja, ka ir nodrošināti labvēlīgi apstākļi bērnu augšanai un attīstībai. Bāriņtiesas norādījumus /pers. E/ vienmēr ir ņēmusi vērā. /pers. E/ savu iespēju robežās ir veikusi telpu kosmētisko remontu, bērni ir nodrošināti ar visu nepieciešamo ikdienas vajadzībām, nepieciešamības gadījumā tiek lūgta palīdzība Sociālā dienesta speciālistiem.

[8.4] Bāriņtiesa nav saņēmusi informāciju no /pers. K/ par gadījumiem, kas liecinātu par /pers. E/ nolaidīgo rīcību un alkohola lietošanu. Bāriņtiesas rīcībā nav informācijas, ka ikdienā /pers. E/ būtu manīta alkoholisko dzērienu ietekmē, to apliecina arī no valsts un pašvaldību institūcijām saņemtā informācija, kaimiņu, asistentes /pers. M/, kā arī sociālā darbinieka sniegtā informācija. Regulāri pārbaudot dzīves apstākļus /pers. E/ dzīvesvietā, bāriņtiesa nav konstatējusi, ka /pers. E/ uzvedība liecinātu par to, ka viņa atrodas alkoholisko dzērienu ietekmē. Apelācijas sūdzībā norādītie fakti nav konstatēti un pierādīti.

[9] /pers. B/, /pers. D/ un /pers. C/ sevišķā aizbildne paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norāda, ka tā nav pamatota un atkārto tiesai iepriekš paskaidroto.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[11] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa paredz, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi identificējusi strīdus jautājumu un izvērtējusi iesniegtos pierādījumus, kā arī pareizi piemērojusi tiesību normas. Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā

procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

Par apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[12] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka šā sprieduma taisīšanas brīdī pieteicējam nav atjaunotas pārtrauktās bērnu aizgādības tiesības un pieteicējs šobrīd izcieš viņam noteikto brīvības atņemšanas sodu uz 17 gadiem par smagu un sevišķi smagu noziegumu izdarīšanu pret saviem mazgadīgajiem bērniem.

Aizgādības tiesību pārtraukšana vecākiem ir galējs līdzeklis. Ievērojot minēto, izskatāmajā lietā ir būtiski, ka /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesības īsteno tikai viens no vecākiem – māte /pers. E/. Līdz ar to, lai nodrošinātu bērnu tiesības dzīvot ģimenē, ģimeniskā un labvēlīgā vidē, saņemot vecāka aprūpi ikdienā, īpaši rūpīgi izvērtējami apstākļi, kas saistīti ar aizgādības tiesību pārtraukšanu bērna mātei, kura vienīgā īsteno aizgādības tiesības.

No lietas materiāliem izriet, ka bāriņtiesa ir pārbaudījusi pieteicēja 2019.gada 28.novembra iesniegumā norādīto par /pers. E/ izturēšanos pret bērniem un iespējamo alkohola lietošanu. No bāriņtiesas konstatētā izriet, ka pieteicēja nav bijusi fiziski vardarbīga pret bērniem, nav konstatēta arī alkohola lietošana, lai gan sociālajam darbiniekam par alkohola lietošanu bija sniegta anonīma informācija. Ģimenes asistente ir norādījusi uz vienu gadījumu, kad /pers. E/ naktī viņai zvanīja un lūdza palīdzēt pieskatīt bērnus, jo /pers. E/ esot mazliet iereibusi, uz citiem alkohola lietošanas gadījumiem asistente nenorādīja (*lietas 1.sējuma 87.lapa*). Policijas reidos un bāriņtiesas pārstāvju apmeklējumu reizēs nav konstatēts, ka /pers. E/ lietotu alkoholu. Pieteicēja bāriņtiesas sēdē atzina, ka bērniem *pa dibenu ar plaukstu ir uzšāvusi* disciplinēšanas nolūkā, kad viņi bija kādus 5–6 gadus veci. Pieteicēja bāriņtiesai ir arī paskaidrojusi, ka alkoholu lieto tikai svētku reizēs, kā arī uz bērniem *ir pasprukuši lamu vārdi* reizēs, kad viņi strīdas savā starpā.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka /pers. E/ paskaidrojums nenorāda uz viņas fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērniem vai regulāru alkohola lietošanu. /pers. E/ paskaidrotais par lietotajiem lamu vārdiem un *uzšaušanu ar plaukstu* vairāk liecina par viņas grūtībām motivēt un disciplinēt bērnus, jo no bāriņtiesas konstatētā kopumā izriet, ka /pers. E/ par bērniem rūpējas, apgādā viņus, viņai ar bērniem ir izveidojusies cieša emocionāla saikne, neviena no bāriņtiesas aptaujātajām personām, tostarp paši bērni nav norādījuši uz /pers. E/ vardarbību. Līdz ar to bāriņtiesa pamatoti secināja, ka bērnu audzināšanā /pers. E/ ir izmantojusi neatbilstošas disciplinēšanas metodes un tāpēc viņai ir sniedzama palīdzība nepieciešamo prasmju pilnveidošanai bērnu audzināšanas un disciplinēšanas jautājumos. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka minētais nevar būt pamats aizgādības tiesību pārtraukšanai /pers. E/.

[13] Pieteicējs apelācijas sūdzībā pamatoti norāda, ka pirmās instances tiesa neizvērtēja viņa iesniegtos dokumentus.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs pirmās instances tiesā iesniedza dokumentus (*lietas 1.sējuma 139.–169.lapa*), kuru starpā ir liecinieku nopratināšanas protokoli kriminālprocesā, /pers. E/ dzīvesvietas 2019.gada 26.maija apskates protokolam pievienotās fotogrāfijas, dokumenti par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu pieteicēja bērniem 2012.gadā un 2018.gadā, izdruka par Valsts policijas izsaukumiem laikā līdz 2016.gada 14.maijam, pieteicēja un /pers. E/ 2016.gadā sniegto paskaidrojumu kopijas, Valsts policijas atbilde uz pieteicēja 2020.gada 3.jūnija iesniegumu par /pers. E/ rīcību 2018.gada 5.maijā, pieteicējam adresēta /pers. K/ 2020.gada 26.augusta vēstule.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka vairums minētajos dokumentos norādīto faktu attiecas uz situāciju /pers. E/ ģimenē ilgāku laiku pirms pieteicēja vēršanās bāriņtiesā ar konkrēto iesniegumu. Piemēram, pieteicēja iesniegtās /pers. E/ dzīvesvietas fotogrāfijas uzņemtas 2019.gada 26.maijā, proti, pusgadu pirms pieteicēja vēršanās bāriņtiesā, bet /pers. L/ nopratināšanas protokolā aprakstīta /pers. E/ rīcība 2018.gadā.

/pers. K/ 2020.gada 26.augusta vēstulē pieteicējam norādīts, ka /pers. E/ no nopelnītās naudas ir pirkusi alu, ir braukusi uz mežu ogās ar alu un mežā piedzērusies. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka šajā vēstulē norādītais pats par sevi nevar būt par pamatu secinājumam, ka /pers. E/ regulāri lieto alkoholu un no tā ciestu viņas bērni. Turklāt pirmās instances tiesā /pers. K/ liecināja, ka nav novērojusi, ka pieteicēja pārmērīgi lieto alkoholu. Apgabaltiesa uzskata, ka bāriņtiesa ir vispusīgi pārbaudījusi pieteicēja 2019.gada 25.novembra iesniegumā norādītos apstākļus un ir ieguvusi visu lēmuma pieņemšanai nepieciešamo aktuālo informāciju. Turklāt arī pats pieteicējs bāriņtiesai nebija norādījis uz kādu konkrētu pieteicējas rīcību 2018.gadā vai vēl agrāk, kam varētu būt nozīme, 2020.gadā izskatot pieteicēja iesniegumu par bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanu /pers. E/.

[14] Pieteicējs apelācijas sūdzībā iebilst pret viņam uzlikto pienākumu samaksāt valsts nodevu 30 *euro,* jo pieteicējam nav naudas līdzekļu un pirmās instances tiesas tiesnesis pieteicēju ir atbrīvojis no valsts nodevas samaksas.

Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa par sprieduma izpildi paziņo tiesu izpildītājam. Administratīvā procesa likuma 126.panta piektajā daļā noteikts, ka šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.). Ņemot vērā to tiesību un interešu nozīmīgumu, kuras pieteicējs bija vēlējies aizsargāt, izņēmuma kārtā tiesa (tiesnesis) arī citos gadījumos ar motivētu lēmumu var atbrīvot pieteicēju no pienākuma samaksāt valsts nodevu, ja pieteikums tiek noraidīts.

Tādējādi pienākums pieteicējam samaksāt valsts nodevu gadījumā, ja pieteicējs no valsts nodevas bijis atbrīvots un

pieteikums noraidīts, ir noteikts ar likumu. Senāts ir norādījis, ka pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu likumā noteikts, lai disciplinētu pieteicējus un atturētu viņus no nepamatotu pieteikumu un apelācijas sūdzību iesniegšanas (*2019.gada 29.novembra sprieduma Nr.SKA-441/2019 (lieta Nr.A420325316) 12.punkts*). Jautājumā par valsts nodevas atmaksu noteicošā ir aizsargājamā interese, nevis pieteicēja mantiskais stāvoklis (*2018.gada 2.novembra rīcības sēdes lēmuma Nr.SKA-1593/2018 (lieta Nr.A420338417) 5.punkts*). Tas, ka pieteicējam nav nekādu ienākumu vai ir piešķirts trūcīgas personas statuss, nav šķērslis noteikt pienākumu atmaksāt valstij valsts nodevu (*2019.gada 29.novembra sprieduma Nr.SKA-441/2019 (lieta Nr.A420325316) 12.punkts*, *2018.gada 11.jūnija rīcības sēdes lēmuma Nr.SKA1233/2018 (lieta Nr.A420272417) 7.punkts*).

Ņemot vērā minēto, pieteicējs nevar tikt atbrīvots no pienākuma samaksāt valsts nodevu tikai tāpēc, ka viņam nav tam nepieciešamo naudas līdzekļu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2020.gada 28.jūlija lēmumu (*lietas 1.sējuma 2.–4.lapa*) pieteicējs tika atbrīvots no 30 *euro* valsts nodevas par pieteikumu. Savukārt ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneses 2021.gada 27.septembra lēmumu (*lietas 2.sējuma 27.lapa*) pieteicējs atbrīvots no 60 *euro* valsts nodevas par apelācijas sūdzību.

Pieteicēja pieteikums neattiecas uz sociālās drošības jomu, pieteicējs nav norādījis uz tādām tiesībām vai nozīmīgām interesēm, kuru aizstāvības nolūkā būtu piemērojams izņēmums no likumā noteiktā pienākuma samaksāt valsts nodevu. Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē, ka izskatāmajā lietā pieteikums attiektos uz tādu tiesību vai nozīmīgu interešu aizstāvību, lai piemērotu izņēmumu attiecībā uz pienākumu maksāt valsts nodevu. Līdz ar to pieteicējam ir nosakāms pienākums samaksāt valsts nodevu 90 *euro* (30 *euro* par pieteikumu un 60 *euro* par apelācijas sūdzību) triju mēnešu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par /pers. B/, /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesību pārtraukšanu /pers. E/.

Uzlikt pienākumu /pers. A/ (personas kods /personas kods/) samaksāt valsts nodevu 90 *euro* (deviņdesmit *euro*) un iesniegt tiesai valsts nodevas samaksu apliecinošu dokumentu triju mēnešu laikā pēc šā sprieduma stāšanās spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

I.Amona

Tiesnese referente

K.Berķis

Tiesnesis

V.Zommere

Tiesnese